

MUDr. Martina Molitorová, PhD.

GLAUKÓM

A DESATORO BEZPEČNEJ APLIKÁCIE LOKÁLNEJ LIEČBY

Glaukóm (nazývaný aj **zelený zákal**) je vážne očné chronické ochorenie, ktoré ovplyvňuje kvalitu života pacienta.

Glaukóm môže, ale nemusí spôsobiť slepotu.
Pri včasnom stanovení diagnózy a zahájení liečby
je prognóza tohto ochorenia dobrá.

Pri zelenom zákale v jednom alebo oboch očiach
stúpa tlak, ktorý vytvára vnútroočná tekutina do
abnormálnych hodnôt. Ak hodnoty vnútroočného
tlaku zostanú vo vyšších hodnotách dlhšiu dobu, môže
dôjsť k poškodeniu zrakového nervu a strate videnia.

VIATRIS

Existujú dva typy zeleného zákalu.

Glaukóm s otvoreným uhlom sa zhoršuje pomaly. Nemusí mať žiadne príznaky, okrem postupnej straty zraku. Väčšinou postihuje obidve oči.

Glaukóm s uzavretým uhlom sa môže prejaviť intenzívnou, náhlou bolesťovosťou oka a hlavy, niekedy spojenou až so zvracaním. Najčastejšie býva postihnuté len jedno oko.

Diagnózu glaukómu stanovuje očný lekár, pričom prihliada na **rizikové faktory** vzniku tohto ochorenia, ktorými sú:

- vyšší vek pacienta
- výskyt glaukómu v rodine
- vysoká dioptrická vada oka (krátkozrakosť aj ďalekozrakosť)
- trauma alebo vnútroočný nádor
- cukrovka
- neliečený vysoký krvný tlak
- ischemická choroba srdca
- migrény
- studené končatiny
- dlhodobé užívanie kortikosteroidov.

Včas stanovená diagnóza zeleného zákalu a **adekvátne liečba** môže pacientovi zachrániť zrak. Glaukóm sa môže liečiť očnými kvapkami, perorálne podávanými liekmi, laserovými aj chirurgickými zákrokmi.

Vhodná terapia zeleného zákalu je zahájená po dôkladnom očnom vyšetrení a po rozhovore lekára s pacientom, od ktorého spolupráce závisí úspešnosť liečby.

Pri lokálnej liečbe očí je veľmi dôležité dodržiavať správnu techniku kvapkania očných kvapiek, aby mohol liek účinkovať. Liečivo podávané v očných kvapkách môže zachrániť zrak, ak sa používa bezpečne. Nevhodne aplikované očné kvapky môžu spôsobiť celkové aj lokálne nežiaduce účinky.

Zrakový nerv u zdravého človeka.

Zrakový nerv poškodený zeleným zákalom.

Červené oko ako lokálny nežiaduci účinok liečby.

DESATORO BEZPEČNEJ APLIKÁCIE LOKÁLNEJ LIEČBY

Desať zásad pre bezpečné použitie očných kvapiek na liečbu glaukómu

- 1 lokálnu liečbu glaukómu očnými kvapkami indikuje očný lekár
- 2 pacient musí poznať názov, účel aj dávkovanie každého očného lieku
- 3 o terapii očnými kvapkami musia byť informovaní všetci ošetrojúci lekári
- 4 pri vzniku vedľajších účinkov liečby treba neodkladne kontaktovať lekára
- 5 bez súhlasu svojho lekára by pacient nemal ukončiť liečbu
- 6 o zmene celkového stavu a terapie pacienta so zeleným zákalom musí byť oftalmológ neodkladne informovaný
- 7 pri celkovom zlom stave pacienta (tras, zabúdanie) lokálnu liečbu aplikuje iná poverená osoba
- 8 očné kvapky uchovávať podľa pokynov, ktoré stanovil výrobca
- 9 nepoužívať očné kvapky po dátume spotreby, ktorý je uvedený na obale
- 10 po ukončení alebo zmene lokálnej liečby nepoužité očné kvapky bezpečne zlikvidovať alebo odovzdať v lekární

Desať režimových opatrení pri aplikácii lokálnej liečby glaukómu

- 1 očné kvapky uchovávať na rovnakom mieste (mimo dosahu detí)
- 2 lokálnu liečbu aplikovať vždy v rovnakom čase
- 3 jedno balenie očných kvapiek je určené len pre jednu osobu
- 4 s očnými kvapkami treba manipulovať vždy s čistými rukami
- 5 žiadnou časťou fľaštičky s očnými kvapkami sa nedotýkať povrchu ani okolia oka
- 6 medzi aplikáciami dvoch liečiv dodržiavať časový odstup min. 5 minút
- 7 očné kvapky aplikovať pred očnými masťami
- 8 používať pripomienky na mobile alebo budík na správne načasovanie kvapkania
- 9 pri cestovaní alebo dovolenke pokračovať v aplikácii očných kvapiek
- 10 pri zabudnutej dávke pokračovať v zabehnutom režime, nasledujúcu dávku podať v čase ďalšej dávky

Pri akýchkoľvek problémoch po použití očných kvapiek treba kontaktovať ošetrojúceho očného lekára.

Len úspešná liečba je zárukou zachovania zrakových funkcií.

DESATORO BEZPEČNEJ APLIKÁCIE LOKÁLNEJ LIEČBY

Správna technika aplikácie očných kvapiek

- 1 očné kvapky aplikovať v polohe so zaklonenou hlavou
- 2 fľaštičku s očnými kvapkami treba pred použitím pretrepať, ak to uvádza výrobca
- 3 pred aplikáciou fľaštičku otvoriť a otočiť otvorom na kvapkanie dole
- 4 ukazovákom posunúť dolnú mihalnicu postihnutého oka smerom nadol a pozrieť sa hore
- 5 jemným stlačením tela fľaštičky kvapnúť najlepšie 1 kvapku liečiva na povrch oka do vytvoreného vaku spojky
- 6 po aplikácii uvoľniť dolnú mihalnicu a zavrieť oko
- 7 podržať jemne ukazovákom vnútorný kútik oka asi na 1 minútu
- 8 prebytočné liečivo z kože okolia oka ihneď odstrániť čistou vreckovkou
- 9 rovnakým postupom aplikovať očné kvapky aj do druhého oka, ak vyžaduje liečbu
- 10 kontaktné šošovky treba pred kvapnutím očných kvapiek s obsahom liečiva z oka vybrať a znova aplikovať až po uplynutí 15 minút

Pravidlá aplikácie očných kvapiek bez obsahu konzervačných látok

- 1 otvoriť fóliové vrecko
- 2 vybrať pásik spojených aplikačných jednotiek
- 3 z pásika odlomiť jednu aplikačnú jednotku
- 4 ak je nutná lokálna liečba do oboch očí, na aplikáciu stačí otvoriť jednu aplikačnú jednotku, obsahuje dostatočné množstvo kvapiek pre obidve oči
- 5 každá aplikačná jednotka je len na jedno použitie
- 6 otočením vrchnáčka otvoriť aplikačnú jednotku
- 7 liečivo kvapnúť na povrch oka spôsobom, ako je to uvedené v odseku vyššie
- 8 jednorazovú použitú aplikačnú jednotku bezpečne zlikvidovať aj v prípade, ak ešte nie je prázdna
- 9 skladovať zvyšné aplikačné jednotky vo fóliovom vrecku
- 10 zvyšné aplikačné jednotky musia byť použité do 15 dní po otvorení

Autor obrázkov: MUDr. Martina Molitorová, PhD.

Dátum vypracovania materiálu: 03/2023, Kód materiálu: XALT-2023-0051